

USNESENÍ

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Magdaleny Ježkové a soudců JUDr. Jany Kábrtové a Mgr. Tomáše Blažka ve věci

žalobce: J. M.

proti

žalovaným: 1) Vězeňská služba ČR, Vazební věznice Hradec Králové
sídlem Hradební 860, 500 03 Hradec Králové
zastoupená advokátem JUDr. Pavlem Moníkem
sídlem Střelecká 672, 500 02 Hradec Králové
2) Vězeňská služba ČR
sídlem Soudní 1672, 140 00 Praha 4

v řízení o ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu,

takto:

- I. Žaloba se odmítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce podal u krajského soudu žalobu proti nezákonnému zásahu správního orgánu podle § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Konstatoval, že vykonává trest odnětí svobody ve Věznici Mírov, odkud je pravidelně eskortován k soudním jednáním konaným buď před Okresním soudem v Jičíně, nebo před Krajským soudem v Hradci Králové. Nezákonný zásah spatřuje v tom, že mu během těchto jednání nejsou snímána pouta. Stalo se tak již při jednáních konaných ve dnech 15. 5. 2019 a 4. 9. 2019 a stejné opatření bude zřejmě přijato i při dalších jednáních. Jedná se o nepřiměřené zásahy do jeho osobní integrity, svobody a důstojnosti.
2. V žalobě žalobce označil jako žalovanou Vězeňskou službu ČR, Vazební věznici Hradec Králové, jejíž příslušníci provádějí eskorty k příslušným jednáním [žalovaná 1)]. Žalovaná 1) ve vyjádření k žalobě uvedla, že při realizaci předmětných eskort se řídí standardním postupem. Ponechání donucovacích prostředků navrhuje u vězněných osob, které jsou odsouzeny k dlouhým trestům, které jsou zařazeny do „indexu útěkářů a nebezpečných osob“, a dále u osob, u nichž existují informace svědčící o tom, že by eskorta neměla proběhnout standardním (bezpečným) způsobem. Vedoucí oddělení vězeňské stráže předkládá žádost o ponechání donucovacích prostředků vězněné osobě v jednací síni předsedovi senátu (samosoudci). V případě žalobce byly tyto žádosti

podány z toho důvodu, že žalobce je odsouzen k trestu odnětí svobody v délce 15 let, za spáchání trestných činů dle § 140 odst. 2 a 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

3. Žalobce dne 14. 5. 2020 zaslal krajskému soudu přípis, v němž „opravil označení žalované“ na Vězeňskou službu ČR [žalovaná 2)]. Zároveň uvedl, že má za to, že místně příslušným soudem v této věci je Městský soud v Praze.
4. Krajský soud se primárně zabýval otázkou, zda jsou splněny podmínky řízení. Konkrétně zda lze žalobcem označený zásah považovat za zásah správního orgánu ve smyslu § 82 s. ř. s., potažmo zda se vůbec jedná o věc, která spadá do pravomoci správních soudů.
5. K tomu, aby určitý úkon mohl představovat nezákonný zásah ve smyslu § 82 s. ř. s., musí být splněno následujících pět podmínek: (1) žalobce musí být přímo (2) zkrácen na svých právech (3) nezákonným (4) zásahem správního orgánu v širším smyslu, který není rozhodnutím, (5) a byl zaměřen přímo proti němu, nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005 – 65). Nejvyšší správní soud zároveň dovodil, že pokud je zjevné a nepochybné, že jednání popsané v žalobě nemůže být vzhledem ke své povaze, povaze jeho původce či jiným okolnostem zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s., musí být taková žaloba odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. (rozsudek rozšířeného senátu ze dne 21. 11. 2017, č. j. 7 As 155/2015 – 160).
6. Žalobce spatřuje nezákonný zásah v tom, že mu během soudních jednání nejsou snímána pouta. O ponechání, případně o opětovném přiložení donucovacích prostředků (pout) v jednací síni, však nerozhodují příslušníci vězeňské služby, ale soud. Podle § 12 odst. 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti ČR č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy (dále jen „jednacím řád“), se osobám předváděným orgány vězeňské služby po dobu přítomnosti v jednací síni snímají donucovací prostředky. *„Ponechat, případně je znovu přiložit, lze jen na pokyn předsedy senátu (samosoudce). Při rozhodování o takovém opatření zváží předseda senátu (samosoudce) zejména, zda podle dostupných informací o předváděném je dáno důvodné podezření z pokusu o útěk, napadení přítomných osob nebo jiného násilného jednání. Ponechání nebo znovupřiložení donucovacích prostředků se uvede v protokolu o jednání.“*
7. Opatření předsedy senátu (samosoudce) podle § 12 odst. 2 jednacího řádu pak není zásahem správního orgánu (ale ani jiným aktem, který by podléhal přezkumu ve správním soudnictví, například v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu). Nejedná se totiž o úkon učiněný v rámci veřejné správy. Soudy výjimečně vystupují i v pozici správního orgánu, a to například při poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím. V těchto případech lze napadat jejich rozhodnutí (či jiné úkony) žalobami podle soudního řádu správního (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 2. 2008, č. j. 4 Ans 11/2007 – 102). Přijetí opatření podle § 12 odst. 2 jednacího řádu ale nepředstavuje výkon státní správy, jedná se o úkon učiněný v rámci výkonu soudnictví, podobně jako například rozhodnutí soudu o uložení pořádkové pokuty.
8. Ostatně žalobce odkázal ve své žalobě také na nález Ústavního soudu ze dne 10. 7. 2014, sp. zn. III. ÚS 366/14. V dané věci Ústavní soud posuzoval postup Obvodního soudu pro Prahu 8 spočívající v ponechání donucovacích prostředků stěžovateli v soudní síni při hlavním líčení v jeho trestní věci. Ústavní soud přitom

přezkoumal příslušné opatření předsedkyně senátu obvodního soudu na základě ústavní stížnosti podané přímo proti tomuto opatření, neodkázal stěžovatele na to, aby se nejprve bránil podáním žaloby ke správnímu soudu.

9. Nutno dodat, že podnětem pro rozhodnutí soudu o přijetí opatření podle § 12 odst. 2 jednacího řádu je zpravidla návrh příslušníků vězeňské služby, kteří soud upozorní na existenci důvodů svědčících pro takový postup. Soud však tímto návrhem není vázán, může tak vydat pokyn, aby předvedené osobě byly sejmuty donucovací prostředky, byť příslušníci vězeňské služby doporučují opačný postup. Zmíněná možnost není pouze teoretická, v praxi k takovým případům dochází, jak je krajskému soudu známo z jeho úřední činnosti. Zásah správního orgánu ve smyslu § 82 s. ř. s. tedy nelze spatřovat ani v návrhu příslušníků vězeňské služby, aby soud rozhodl o přijetí opatření podle § 12 odst. 2 jednacího řádu. Předváděná osoba není přímo zkrácena na svých právech tímto návrhem, ale až opatřením přijatým soudem.
10. Z výše uvedených důvodů krajský soud odmítl žalobu pro nedostatek podmínek řízení, tj. podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.
11. O nákladech tohoto řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 3 s. ř. s. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť žaloba byla odmítnuta.
12. Žalobce požádal soud o ustanovení zástupce pro předmětné řízení, krajský soud nicméně o této žádosti nerozhodoval, neboť zjevně nejsou splněny podmínky řízení o podaném návrhu a tento nedostatek podmínek řízení je neodstranitelný (obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Ans 6/2008 – 48).
13. Krajský soud dodává, že podle § 83 s. ř. s. je žalovaným v řízení o zásahové žalobě „*správní orgán, který podle žalobního tvrzení provedl zásah; jde-li o zásah ozbrojených sil, veřejného ozbrojeného sboru, ozbrojeného bezpečnostního sboru nebo jiného obdobného sboru, který není správním orgánem, anebo příslušníka takového sboru, je žalovaným správní orgán, který takový sbor řídí nebo jemuž je takový sbor podřízen, a u obecní policie obec*“. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu k tomu v usnesení ze dne 9. 12. 2014, č. j. Nad 224/2014 – 53, konstatoval, že dle § 83 s. ř. s. „*soud na základě tvrzení žalobce, eventuálně doplněného na výzvu soudu, a s přihlédnutím k dalším informacím, které má soud případně k dispozici, po právní stránce posoudí, kterému správnímu orgánu je s ohledem na tato tvrzení přiřitatelné jednání, jež má být podle žalobce nezákonným zásahem. Liší-li se tento závěr soudu od projevu vůle žalobce označujícího žalovaného, upozorní soud žalobce na svůj závěr a vyzve jej, aby případně reagoval úpravou označení žalovaného. Pokud žalobce i poté, co byl soudem upozorněn na jiný právní závěr soudu ohledně otázky, kdo má být v dané věci žalovaným, setrvá na svém původním názoru na tuto otázku a neuzpůsobí patřičně označení žalovaného a návrh výroku rozhodnutí soudu [§ 84 odst. 3 písm. d) s. ř. s.], nemůže být jeho žalobě vyhověno*“.
14. V řízení o zásahové žalobě je tedy zejména na žalobci, aby identifikoval správní orgán, který dle jeho tvrzení provedl nezákonný zásah. Soud má ovšem ve vztahu k žalobci výše popsanou poučovací povinnost, pokud dospěje k odlišnému závěru ohledně toho, kterému správnímu orgánu je jednání, v němž žalobce spatřuje nezákonný zásah, přiřitatelné. Krajský soud však považoval za nadbytečné blíže se zabývat otázkou, kterému správnímu orgánu je přiřitatelný žalobcem tvrzený „zásah“, případně vyzývat žalobce k tomu, aby adekvátně upravil jeho označení. Jestliže nejsou splněny podmínky řízení o podaném návrhu a tento nedostatek podmínek řízení je neodstranitelný, pak

nemá smysl komplikovaně řešit otázku, zdá má být v daném případě žalovanou Vězeňská služba ČR, či její organizační složka Vazební věznice Hradec Králové.

15. Ze stejných důvodů pak nepřicházel v úvahu (a to ani hypoteticky) postup podle § 7 odst. 6 s. ř. s., tj. postoupení věci Městskému soudu v Praze, který je dle podání žalobce ze dne 14. 5. 2020 soudem místně příslušným k vyřízení této žaloby (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 9 As 207/2015 – 46).

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Hradec Králové 19. května 2020

JUDr. Magdalena Ježková v. r.
předsedkyně senátu

